

MPHATSO

2

KGOBOKETŠO YA
DIKANEGELO

Platinum

A Re Šogeng Thari

MM Moemi • MN Ramusi

Platinum A Re Šogeng Thari Mphato wa 2 Kgoboketšo ya Dikanegelo

Maskew Miller Learning
10 Freedom Way, Milnerton, Cape Town, 7441

© Maskew Miller Learning (Pty) Ltd 2025

Ditokelo tšohle di šireleditšwe. Ga go karolo ya phatlalatšo ye, yeo e kago tšweletšwa, go bolokwa ka mokgwa wa go ntšha, goba go fetošwa ka mokgwa goba sebopego sefe goba sefe (elektroniki, semotšhene, go fotokopa, go gatišwa goba ka mokgwa wo mongwe) ntle le tumelelo ya go ngwalwa pele ya mong wa tokelo ya ngwalollo.

Go kgopela tumelelo ya go tšweletša lefsa goba go fetola karolo ye nngwe ya phatlalatšo ye, o kgopela gore kopanye le ba lefapha la Ditokelo le Ditumelelo mo go 021 532 6000 goba romela imeile go rightsgranting@mml.co.za go bega tshelo ya molao wa tokelo ya ngwalollo, re kgopela o romela imeile go copyright@mml.co.za

ISBN 978-1-779-89771-8
ePDF ISBN 978-1-834-98230-4

Mophatlalatši: Veronica Serage
E rulagantšwe ke Mamphoku Mamabolo
Tlhamo ya khabara ka MML Visual Design
Seswantšho sa khabara ka MML Visual Design
Peakanyo ya puku ka MML Visual Design
Diswantšho ka MML Visual Design
Tšweletšo ka DPM Creations
E gatišitšwe ke

EXTRACT PAGES

Diteng

Kanegelo ya 1 Nna le ba bangwe

Re a thaila (*dithai*) 1

Kanegelo ya 2 Nna le ba bangwe

Kgoboketšo ya dikoša le merumokwano
(*dikoša*) 4

Mmapula o hlapela ntlwaneng (*košana*) 5

Kokoo mmatswale (*košana*) 6

Ke a šila (*morumokwano*) 7

Mabele a sekgowa (*morumokwano*) 8

Kanegelo ya 3: Ka moka re kgethegile

A re hlompheg ba bangwe (*kanegelo*) 10

Makasine wa ditlalemeso (*makasine*) 13

Kanegelo ya 4 Batho bao ba re thušago

Mokgekolo le letlapana la
go bolela (*nonwane*) 16

Kanegelo ya 5 Ka moka re kgethegile

Diswantšho tša mafahlana
a gešo (*tiragatšo*) 22

Kanegelo ya 6 Tikologo ye e hlwekile

Tikologo ya rena (*tiragatšo*) 27

Kanegelo ya 7 Polokego

Semaki le Kwena (*kanegelo*) 32

Kanegelo ya 8 Naga ya gešo

Kgoboketšo ya 40

Lefelo la gešo (*sereto*) 40

Bokgwari (*sereto*) 41

Leratadima (*sereto*) 42

Kanegelo ya 9 Go phela ka phepo ye botse

Lesiba wa mehlolohlolo (*kanegelo*) 47

Kanegelo ya 10 Dihla tša ngwaga

Tobo ya matsapane Limpopo
(*athikele ya kuranta*) 53

Kanegelo ya 11 Dinamelwa

Dinamelwa tša mehutahuta (*kanegelo*) 57

Kanegelo ya 12 Go phela ka phepo

Mampša le batlogolwana ba gagwe
(*poledišano*) 63

Kanegelo ya 13 Tšhireletšo mebileng

Roboto 70

Mmileng wa lephefo 71

Emiša, lebelela, theeletša 72

Re mmogo 73

Mafelelo a tsela 74

Kanegelo ya 14 Nna le ba bangwe

Paesekela se roboto (*košana*) 79

Nonyana tše peo (*sereto*) 79

Mmutla ka makate (*sereto*) 80

Kanegelo ya 15 Polokego

Tolo (*sereto*) le tšhireletšo ya
motho (*hedimošo*) 83

Kanegelo ya 16 Batho bao ba re thušago

Kgoboketšo ya direto 88

Mešomo (*sereto*) 88

Boramahlale (*sereto*) 90

Malwetši meetseng (*sereto*) 91

Ge ke gola (*sereto*) 92

Seppetle 93

Kanegelo ya 17 Diphoofole

Dithutlwa (*nonwane*) 94

Kanegelo ya 18 Matšatši a kgethilwego

Polelo le setšo (*kanegelo*) 100

Kanegelo ya 19 Batho bao ba re thušago

Ke toro ya ka (*kanegelo*) 107

Sererwa sa 20 Tšeo re di hlokago gore re phele

Nkamogeleng (*tiragatšo*) 115

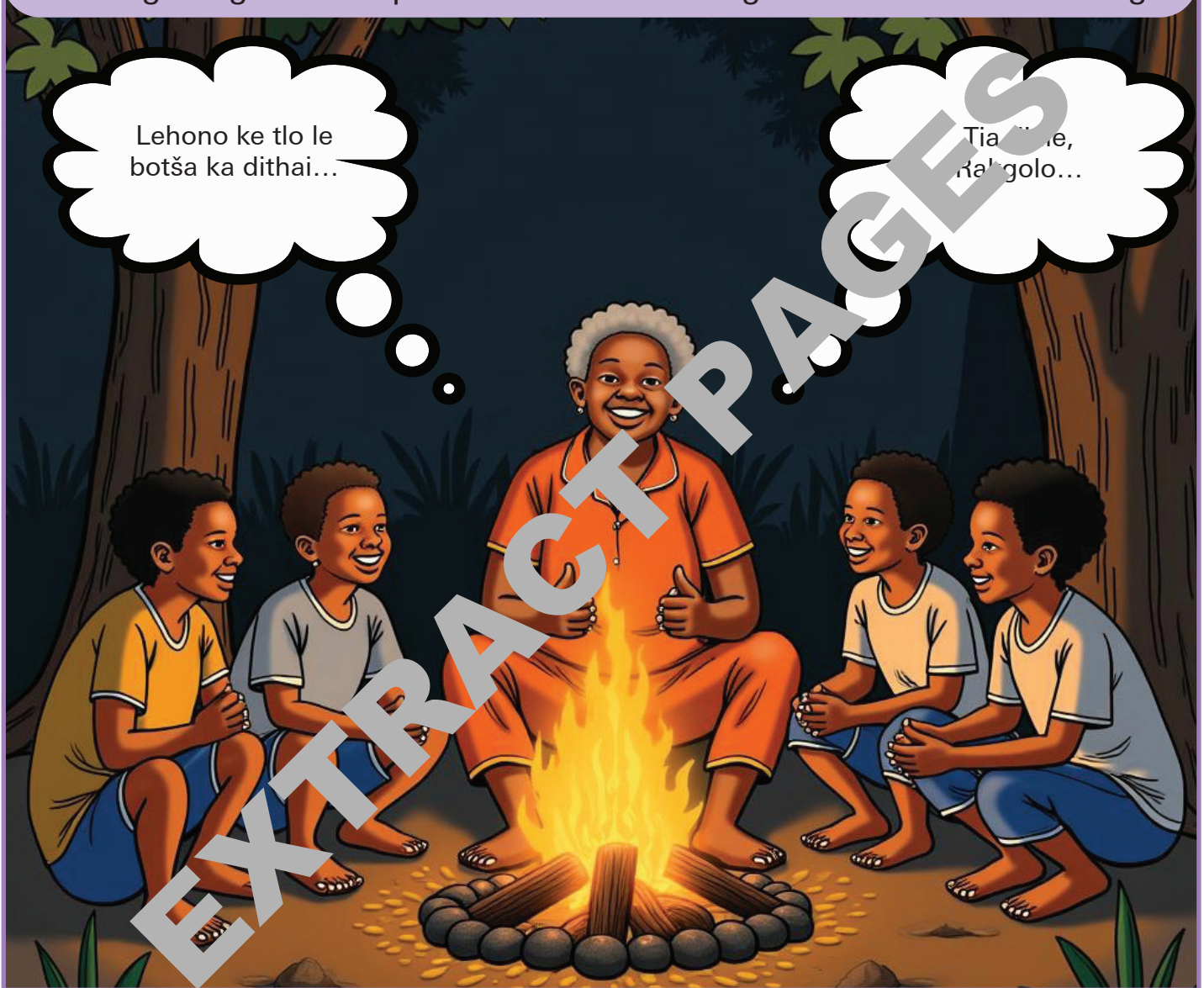
Tihalošontšu 123

EXTRACT PAGES

Kanegelo ya 1: Re a thaila

Dipotšišo tša pele ga go bala

1. Naa seswantšho se se mabapi le eng ge o se lebeletše?
2. O nagana gore sehlopha se sa bana le makgolo se boledišana ka eng?

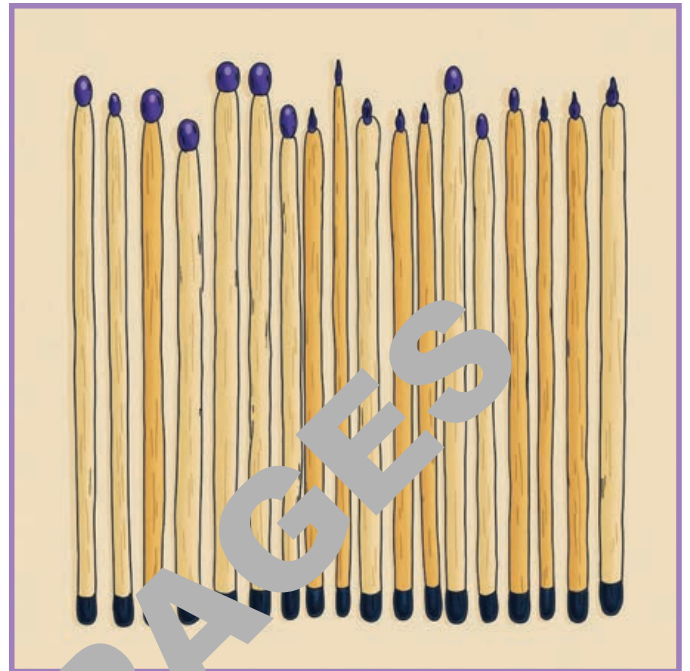
Dithai ke mebolelwana ya go itloša bodutu ya segagaborena. Di diretšwe go itiša le go ithabiša. Di hlaloša selo se se tsebjago ka mokgwa wo o sa tlwaelegago.

Di re hlohleletša go nagana le go ba le šedi. Ge re thaila, re bolela thai gomme yo mongwe a fa karabo ya yona gore e hlaloša go reng.

Bjale a re thaileng, ge!

Thai! Bašemanyana ba tate ka dikepisana tša go swana.

Ke a e hlaloša: Ke mahlokwana a mankgware. Lebelela dihlogwana tša mahlokwana a mankgware ka mo di swanago ka gona. Ke tšona dikepisa tša gona tša go swana.

Thai! Ka tšholla, sa boa sa npara.

Ke a e hlaloša: Ke molora. Ge o ka o tšholla, marole a wona a boa go wena a go tupišetša.

Thai! Thupana tswikitwiki le borwa e a fihla.

Re a e hlaloša: Ke mathale a motato, ao a thušago gore batho bao ba lego kgole le kgole ba kgone go kgokagana ge ba boledišana.

Thai! Mokgalabje o letetše nama.

Ke a e hlaloša: Ke molaba. Go swana le go beela selo thorepa, goba moreo, gore o tle se sware.

Thai, Swa! Time!

Ke a e hlaloša: Ke letsetse.

Thai! Ka ya ka fa, ka boa ka fa.

Ke a e hlaloša: Ke kgogo le matswiana a yona.

Dipotšišo tša ka morago ga go bala

1. Naa dithai ke eng?
2. Naa mohlola wa tšona ke eng? Hlaloša ka botlalo.

Kanegelo ya 2: Kgoboketšo ya dikoša le merumokwano

Dipotšišo tša ka morago ga go bala

1. Naa seswantšho se se mabapi le eng?
2. Naa le wena o na le seswantšho sa mohuta wo? Hlaloša gore o na le bomang go sona.

Nna le ba bangwe

Tate weee, mma wee...!
Mma weee, tate wee...!
Dumelang, dumelang,
dumelang!
Nna wee, moratho wee...!
Moratho wee, nna wee...!
Dumelang, dumelang,
dumelang!
Ke re dumelang, dumelang,
dumelang!

Tate weee, mma wee...!
Mma weee, tate wee...!
Dumelang, dumelang,
dumelang!
Nna wee, moratho wee...!
Moratho wee, nna wee...!
Dumelang, dumelang,
dumelang!
Ke re dumelang, dumelang,
dumelang!
Ke re dumelang, dumelang!

Mapula o hlapela ntlwaneng

O hlapela ka sesepe se sekhwibidu

Se setala o hlapiša dikgekolo

Mapula seithati sa mafelelo

Mapula seithati sa mafelelo.

Mapula o hlapela ntlwaneng

O hlapela ka sesepe se sekhwibidu

Se setala o hlapiša dikgekolo

Mapula seithati sa mafelelo

Mapula seithati sa mafelelo.

Kookoo... Mmatswale!

Kookoo... mmatswale!
Kookoo... mmatswale!
Kookoo... mmatswale!
O se ke wa nthuta boloi
O se ke wa nthuta boloi
O se ke wa nthuta boloi
O se ke wa nthuta boloi
Ke sa le yo monnyane.

Kookoo... mmatswale!
Kookoo... mmatswale!
Kookoo... mmatswale!
O se ke wa nthuta boloi
O se ke wa nthuta boloi
O se ke wa nthuta boloi
O se ke wa nthuta boloi
Ke sa le yo monnyane.

Ke a šila

Ka šilašila melemele ngwana wa batho

Ka šilašila melemele ngwana wa batho

Ooo, *dali* wa tsamaya

Lerato le fedile

Dali wa tsamaya

Lerato le fedile.

Ka šilašila melemele ngwana wa batho

Ka šilašila melemele ngwana wa batho

Ooo, *dali* wa tsamaya

Lerato le fedile

Dali wa tsamaya

Lerato le fedile.

Mabele a Sekgowa

Mabele a Sekgowa
Ga a na ditlhoka
Mabele a Sekgowa
Ga a na ditlhoka
Ke re ke a hlokola
Ga a na ditlhoka
Ke re ke a hlokola
Ga a na ditlhoka
Hlokolee... Hlokolee... owaa!
Hlokolee... Hlokolee... owaa!

Mabele a Sekgowa
Ga a na ditlhoka
Mabele a Sekgowa
Ga a na ditlhoka
Ke re ke a hlokola
Ga a na ditlhoka
Ke re ke a hlokola
Ga a na ditlhoka
Hlokolee... Hlokolee... owaa!
Hlokolee... Hlokolee... owaa!

Mairuru maebana

Mairuru maebana
Ngwana go tswalwa ka dinoka
Noka tša gagwe di bodile
Di bodile mamperebere
Koloi ya mperebere
Mperebere lesogana
Sogana la go tloga pele
Ruuu!

Mairuru maebana
Ngwana go tswalwa ka dinoka
Noka tša gagwe di robegile
Di robile mamperebere
Koloi ya mperebere
Mperebere lesogana
Sogana la go tloga pele
Ruuu!

Dipotšišo tša ka morago ga go bala

1. Naa sereto se se bitšwa eng?
2. O ka hlaloša gore se mabapi le eng le gore ke bomang ba ba amegago go sona?

Kanegelo ya 3: A re hlompheng ba bangwe

Dipotšišo tša pele ga go bala

1. Naa Sehlophana se ke sa go dira eng?
2. Ke ka lebaka la eng ba swere dipolakata. Ke tša go dira eng?

Sekolong sa Monakane barutwana ba a gwanta. Ba gwantela barutiši. Ga ba sa nyaka go omanywa ke barutiši. Maabane Lesedi o boile a lla. Morutišigadi Maponya o be a mo omantše. O be a mo kgalemelela go goga maoto ge a etla thutong ya gagwe. Ge a fihla ka phapošing, a se sa kgona go theeletša.

Lesedi o boile sekolong a sa thaba. O be a sa dume le dijo. Mma a leka go mo fa se le sela, Lesedi a se nyake selo.

Mma a lemoga gore Lesedi o boile gae le mphago wa gagwe. O be a sa ka a o kgwatha le gatee. Mma a mmošiša gore o reng a sa ja mphago wa gagwe wa matena. Lesedi a thoma go lla. Mma a lemoga gore go na le seo se tshwentšego Lesedi maikutšing.

Mma a gokara Lesedi. "Etle mo, se dinyana wa ka. Mma o a go rata. Homola, o botše mma gore o kgopišitšwe ke eng? Mma o tla dula a go thekga ka dinako ka moka, ngwanaka. Bolela, o se tšhabe selo." Mma a re

"Ke morutišigadi Maponya. O re nna ke goga maoto bjalo ka mokgekolo. Bana ba bangwe ba ntshega. Nako ye nngwe le ye nngwe o phela a nkwerwa, a nkomanya." Lesedi a realo go mmagwe. "O se tshwenyega, ngwanaka. Ke tla rarolla taba ye!"

Mma o rile go bona gore Lesedi o tloga a tshwenyegile, a mo iša go moka ya tša monagano. Lesedi a phuthologa, a bolela ka moka.

Ngaka ya tša monagano o ile a lemoga gore go swanetše go ba go na le bothata kwa sekolong sa boLesedi, ka gore e be e se Lesedi fela yo a be go na le mathata ka morutišigadi wa gagwe.

Go be go se se go na le bana ba bangwe bao a ba bonego. A beakanya le hlogo ya sekolo gore a ikopanye le barutiši ka ga seo.

O rile go dira bjalo, a beakanya gore o swanetše go dira gore molaetša o fihle le go batswadi le setšhaba ka kakaretšo. O ile a fetela le go baphatlalatši ba makasine.

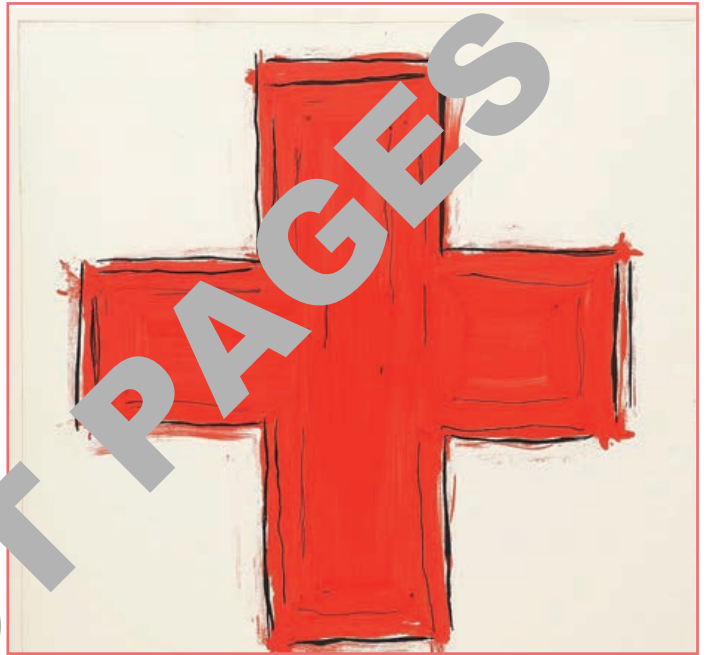
MAKASINE WA DITLALEMESO

Seriti sa Botho

Motho yo mongwe le yo mongwe o na le seriti sa tlolego le tokelo ya gore seriti sa gagwe se hlompšhe se be se šireletšwe.

Molaothe wa naga ya rena ya Afrika Boroa wa karolo ya 10, o gatelela gore seriti sa botho ke tokelo ya motho mang goba mang go sa kgathalege gore o yo monnyane goba o yo mogolo. Re swanetše go hlompha melao ya naga yeo e re bušago.

Badudi ka moka ba naga ya rena ga se ba swanela:

go nyatša le go nyefola bangwe

go kweša bangwe bohloko

go nyatša bangwe

Dipotšišo tša pele ga go bala

1. Sehlophana se se bonagala se gateletšwe. Dumela goba o ganetše.
2. Hlaloša dilo tše tharo tšeo ba sa di ratego mabapi le tshwaro ya bona.

Makasine wa Ditlalemeso o phatlaladitšwe gohle. Batho ba fiwa mebileng, mabapi le dikerekeng. Mošaekholotši yo o be a hlokomele go tšhaba ka moka se tšhaba tshedimošo, kudu ba tšhaba ba godišago le bana ba tšhaba sa belegwago ke bona.

Bašemane le basetsana ba ile ba ema magahlanong a ditsela gore ba fe boradifatanaga le basepelakadinao dimakasine. O ile a ya le seyalemoyeng, go ya go kwalakwatša taba ye.

A mošomo wo mobotse wa mosaekholotši! Go tloga moo, setšhaba sa sedimoga. Le kua sekolong sa boLesedi seemo se ile sa fetoga.

Bana ba swarwa ka botho, le bona ba thoma go hlompha le go obamela melao ya barutiši ba bona.

Kanegelo ya 4: Mokgekolo le letlapana la go bolela

Dipotšišo tša pele ga go bala

1. O nagana eng ka seswantšho se?
2. Go na le se sengwe sa go se tlwaelege ka seswantšho se. Ke eng go ya ka wena?

gore o be a sa dumele motho goba seo se sena ka ntlong ya gagwe. O be a tla dula le letlapana la gagwe la go bolela e le fa melao ya gore e go šomele bjang.

Letlapana le le be le le ka tlase ga kgatelelo ya mokgekolo yo.

Kgalekgale go le gwa ba le mokgekolo yo monywe a dula a le nosi e na la gagwe e be e le Monoši. Monoši o be a dula gole le batho, moo tšhemo ya gagwe e bego e le gona. O be a lema mafela, ditloo le magapu.

Monoši o be a sa dumele gore ba gabo ba mo etele. Seo se bego se makatša ke

Wena o no dula
mo, wa šomana le
nna. Re a kwana?
Ga o ye felo le
gatee!

Monoši o be a file leswika melao ya gore le se ke la be la tšwela ka ntle le gatee. Monoši o be a le fa lebesa feela ka bogobe. O be a hlokomela gore le se ke la swarwa ke tšala, ka gore ge le be le ka swarwa ke tšala le be le tlatša lešata. O be a sa nyake lešata le gatee.

Letlapana le le be le hlokometše mokgekolo Monoši. Le be le rongwa ke yena, le dira se sengwe le se sengwe seo a bego a le laela gore le se dire.

Motswala!
Motswala, re
bulele! Bula, hle!

Mešomo ya letlapana le e
be e le go gohla mokgekolo
Monoši manganaga go mo
kgela meetse le go mo
šidulla ge e kwadhlabi.
Ka letšatši le ngwe ge
letlapana e sa mo šidulla,
gwakwagala motho a

kokota lebating. "Go a
kokotwa, Koko. Na o be o
tseba gore o tlo ba le
moeng?" Letlapana la
botšiša.

"Nna moeng! Ga ke na le
moeng mo. Batho ba mešomo
ga ba tle mo le go eba. Ba
bona ga ke ba tse e e bile
ga ke na motswala. A re
homole ba tse e e pela."

"Nna ke na le motswala
gomme e tse e yaka go ba
bona. Ba bulele hle,
Koko!" Letlapana la realo
ka pelo ye bohloko.

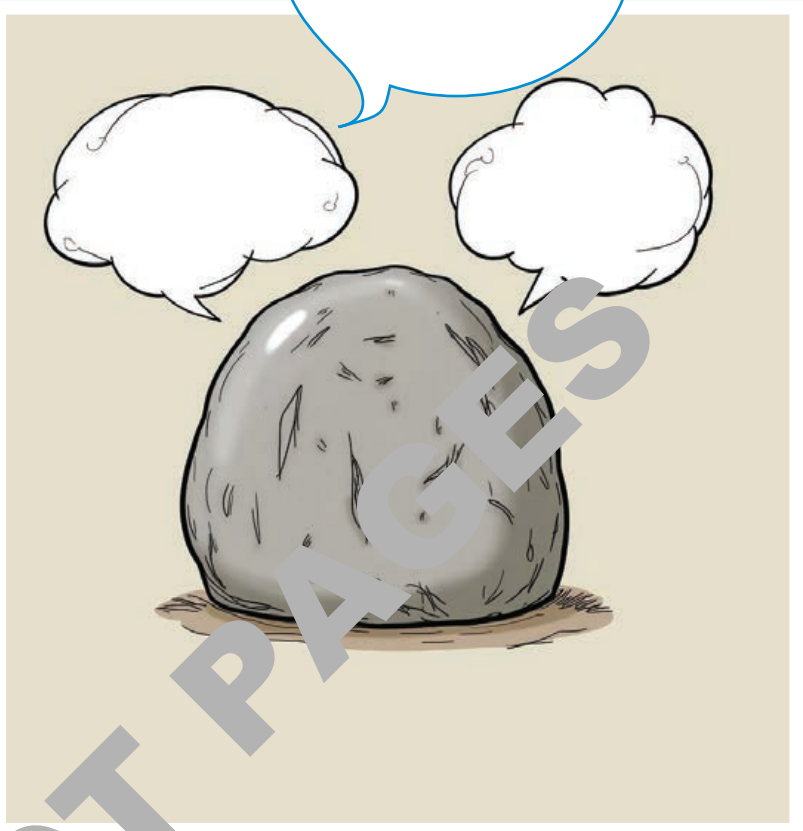
"O nkwele, ga ke
bušetše!" Mokgekolo a
araba ka bogale.

“Letlapana, o o bule mojako o tla ntseba gabotse!” Mokgekolo a araba.

Mokgekolo o be a sa nyake gore letlapana le boele go ba gabolona. O be a nagana gore ke ba gaboletlapana, ba tlike go le tšea. Mokgekolo le letlapana ba omana. Letlapana la be la thoma ntwana. “O duletše go ntšhomiša mo gomme o

Nna ke a botšiša gore ke mang.

gana ke eya go ba gešo. Lehono gona ke tla dira bonnete bja gore la gosasa o se le bone.” Letlapana la realo. “O ntšhomišitše, go lekane!”

Mokgekolo a lata letlapana, a le swara ka megolwana. Letlapana la tshela, la betha mokgekolo mo hlogong. Mokgekolo a wela fase, a rapalala. O be a sa hlwe a bule moya. Agaa! Go tla bula mang? Ke mang o ka bulelago Letlapana gore a tšwe ka moo? Letlapana a thoma go goela. O be a sa kgona go fihlelela lebatl.

“Thobela. Re tile mo go tla go bula molato. Motswala wa rena o tswaleletšwe ka ntlong. Mokgekolo o gana go re bulela gore re mo ntšhe. Re kgopela gore le ye e rena go mo ntšha.” Matlapana a kgopela lephodisa.

“Motswala wa lena o ile neng moo ga mokgekolo? Gona o dumela go tšwele ke lena?”

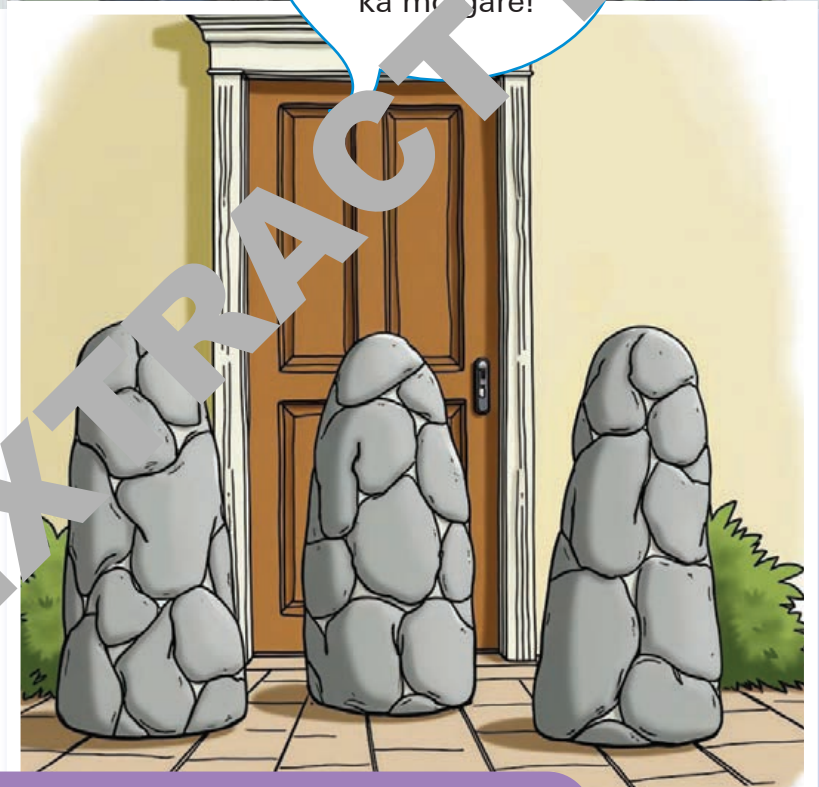
“Ee, ga a nne go dula le mokgekolo. Mokgekolo o a mo tlaiša, Tati Lephodisa! Akere le re ke go tlaiša?” Batswala ba realo.

“A re yeng!” Lephodisa la sepela le matlapana ale go leba ga mokgekolo Monoši.

Letlapana!
Mokgekolo!
Bulang mo!
Re a raga bjale!

Le raga! Le raga
kudu, Tate
Lephodisa! O ga
ka moraga!

Dipotšišo tša ka morago ga go bala

1. Naa mošomo wa letlapana la Koko Monoši e be e le go dira eng?
2. Efa molao wo tee wo bohlokwa wo Koko Monoši a o ilego a o fa letlapana la go bolela